

Wat een puinhoop

Jelle Reumer

Het lijkt wel of de aloude vete tussen Amsterdam en Rotterdam momenteel wordt uitgevochten met een wedstrijdje 'wie maakt de grootste puinhoop?' Wie in Amsterdam op het CS aankomt staat te midden van een al jaren voortwoekerende bouwput. Het station wordt grondig verbouwd, de Noord-Zuidlijn zorgt voor een onherkenbaar Stationsplein, het Rokin is één grote krater. Het paleis op de Dam staat al jaren in de steigers, het Rijksmuseum is nog een bouwput tot 2020, het Stedelijk idem dito. Aannemers gaan failliet, de wethouder snapt er niks meer van, het geld en het geduld zijn op, de museumdirecties zitten met de handen in het haar, er worden noodditontstellingen gemaakt in andere gebouwen (CSPost) of in een nog enigszins bruikbare eigen vleugel. Men behelpt zich wat af.

In Rotterdam is het CS ook een traag voortkruipende bouwput. De HSL, de Randstadrail, een parkeergarage onder het Kruisplein, de plek van het oude Rijnhotel: één grote zoi. In de buurt van het Natuurhistorisch Museum is het ErasmusMC een bouwput sinds 2005 en is dat nog tot ver voorbij 2020; de kranen en betonpompen staan bijna bij ons in de Parkzaal. Er wordt aan de Museum-parkgarage gewerkt sinds 2004 (da's pas 7 jaar dus) en deze intussen Blunderput genoemde betonnen krater is nog altijd niet klaar en lekt aan alle kanten. Wellicht is er eind 2011 iets bij die garage dat met wat fantasie 'gereed' kan worden genoemd, maar of dan de laatste bouwvakkers weg zijn valt nog te bezien. Het NAI is ondertussen een grote bouwput en zal dat in fasen nog wel een tijdje blijven. De keldervloer was omhoog gekomen door een te hoge grondwaterdruk en er vindt een complete make-over plaats. De toren van Boijmans van Beuningen staat in de steigers, de kerk van Arminius komt er langzamerhand uit te voorschijn, maar is evengoed nog lang niet klaar. Het Museumpark zelf wordt grondig omgespit.

De vraag die al deze activiteiten interessant maakt, is deze: waarom duren bijna al die dingen drie keer langer dan gepland en waarom kosten ze meestal ook driemaal zo veel? Het zijn vooral de projecten waarbij de gemeentelijke overheid de opdrachtgever is die uit de klauwen lopen. Rijks, Stedelijk, Noord-Zuidlijn, Blunderput. Ik herinner me een interview met Adri Duivesteijn, oud-directeur van het NAI en tegenwoordig wethouder in Almere, die als analyse gaf dat het bij gemeentelijke overheden ontbreekt aan deskundigheid. Die deskundigheid wordt vervolgens extern ingehuurd, maar wat daar aan resultaten uitkomt is twijfelachtig. De deskundigen liggen bovendien vaak in één bed met de aannemers die ze vooral te vriend moeten houden. Zo gaan die dingen.

Een bouwputje waar de buitenwereld weinig van merkte bevond zich op de zolder van ons eigen museum. In maar liefst twee jaar tijd zijn er zes dakraampjes geplaatst en is een airco opgehangen. Het zit zo. Bureau Stadsnatuur (bSR) zit te krap gehuisvest, zo ontdekten

we in 2008. Er is toen in 2009 een plannetje gemaakt om het voormalige insectendepot te voorzien van enkele dakramen (zeg maar: veluxen) om er wat meer daglicht in te brengen. Een bevriende architect tekende ze, de kosten zouden 18.000 euro bedragen. Intussen leven we in 2011, zitten er zes dakramen op verkeerde plaatsen en zijn we 90.000 euro verder. Het museum pand uit 1850 is een rijksmonument. Het dak (die zinken piramide) stamt uit 1989 maar is onderdeel van het rijksmonument. Er mochten dus wel ramen in, maar die dienden aan zeer hoge eisen te voldoen. Zo mocht hun glasoppervlak niet meer dan 15% spiegelen, want anders zien de laboranten van het ErasmusMC dat er dakramen in het zinken dakvlak zitten, hetgeen een ernstige aantasting van de monumentwaardigheid zou betekenen.

Vergunningprocedures duren natuurlijk erg lang, maar het gaat wel zorgvuldig. Dus toen de dakramen eindelijk uit de dakramenfabriek kwamen (een mooi fabricaat, gewone veluxen waren onverantwoord in het monumentwaardige dakvlak waar alleen de laboranten van het ErasmusMC op kunnen kijken) waren ze van een andere afmeting dan in de vergunning stond. Dat gaf niet, althans, er is een nieuw plan gemaakt om ze toch tussen de binten te laten passen. Dat ging natuurlijk niet, maar met wat extra zaagwerk kon het toch, wel tegen meerkosten natuurlijk en ook niet precies op de plek die in de monumentenvergunning staat.

Toen kwam de electricien, die onder supervisie van een extern deskundige alle bekabeling zodanig verkeerd aansloot dat we het opnieuw hebben moeten laten doen; toen de schilder, en toen het moment van de oplevering eindelijk daar was, was het nog lang niet klaar. Na vijf weken wachten op de opleveringsschoonmaak hebben we dat maar zelf gedaan. Van gemeentewege is dit hele lijdensproces extern begeleid met veel goede voornemens ('morgen pakken we het meteen aan'), vriendelijke beloften, mooie woorden en straks met een vette rekening voor al het meerwerk waar niemand iets aan kon doen en dat ook niet was te voorzien.

Dat laatste klopt dus niet. De ervaring leert dat ondeskundigheid, onbenulligheid en onwilligheid eigenschappen zijn die de overheid aankleven. Dat is dus prima te voorzien; in Amsterdam bij Rijks en Stedelijk en in Rotterdam bij de Museum-parkgarage en zelfs bij de zes dakraampjes van bSR. Als museumdirectie sta je er bij en kijk je ernaar. Ann Goldstein, de directeur van het Stedelijk, merkte over die positie op (in *De Volkskrant* van 25 februari): "Je denkt dat het Stedelijk over alles gaat. Maar het gebouw is van de gemeente. Zij leiden ook het bouwproces. Het museum is de huurder van het gebouw. En daarom heeft het geen macht over het bouwproces."

Als het spreekwoord klopt dat een volk de overheid krijgt die het verdient, moeten we eens goed bij onszelf te rade gaan. Want dit verdienen we niet. ◀